

8.

Wartość spotkania z dorosłym w domu rodzinnym, szkole lub innym środowisku

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój emocjonalny

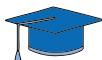
1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność prowadzenia dialogu międzypokoleniowego

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Praktykowanie zasad szacunku i pokory w relacjach z dorosłymi

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Możliwość porozumienia międzypokoleniowego.
- Czy dorośli są nam potrzebni?

- Czego mogą nas nauczyć dorośli?
- Okazywanie szacunku osobom dorosłym.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Dorosły nie jest konkurentem, przeciwnikiem ani wrogiem.
- Wszystkim dorosłym należy jest szacunek.
- Powinno się okazywać wdzięczność: rodzicom, opiekunom i nauczycielom za otrzymane od nich dobro, duchowe i materialne.

Zasady

- Staram się korzystać z doświadczenia dorosłych.
- Otwieram się na dialog z rodzicami oraz osobami ode mnie starszymi.
- Unikam krytykowania dorosłych.
- Szanuję rady rodziców i wychowawców, nawet jeśli ich poglądy nie zgadzają się z moimi.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Rodzice powinni być wzorem i autorytetem dla swoich dzieci.
- Szacunek wobec dorosłych młody człowiek wynosi z domu.
- Wzajemne relacje między rodzicami wpływają na postawy dziecka wobec dorosłych.
- Nie można bezwzględnie narzucać dzieciom swojego zdania¹, opinii, upodobań.

Zasady

- Staram się dużo rozmawiać z moimi dziećmi, także na trudne tematy.
- Towarzyszę mojemu dziecku w jego problemach.
- Przygotowuję młodego człowieka do dorosłego życia.

¹ „Chrystus [...], który będąc naszym Nauczycielem i Panem, jest cichy i pokornego serca, uczniów cierpliwie pociągał i zapraszał. Wszakże cudami poparł i umocnił swoje przepowiadanie, by wiarę słuchaczy wzbudzić i potwierdzić, nie wywierając na nich przymusu”. DWR 11.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Szkoła jest środowiskiem, w którym szanuje się autorytety.
- Nie można podważać autorytetu rodziców, innych nauczycieli i pracowników szkoły.
- Szkoła powinna uczyć szacunku dla wszystkich ludzi, niezależnie od stanowiska i funkcji jakie pełnią.

Zasady

- Dbam o dobre relacje ze swoimi uczniami.
- Staram się być autorytetem dla swoich wychowanków.
- Nie nadużywam swojej pozycji i przewagi w stosunku do uczniów.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Oglądamy film *Życie jest piękne* (reż. R. Benigni). Akcja filmu toczy się w obozie koncentracyjnym. Główny bohater trafia tam wraz ze swoją rodziną. Chcąc zaoszczędzić swojemu synkowi okrucieństwa wojny, stara się go przekonać, że wszystko, co się dzieje, to tylko gra. Po obejrzeniu filmu proponujemy dyskusję na temat obecności dorosłych w życiu dzieci: Czy od rodziców, w okresie dzieciństwa i dojrzewania, potrzebujemy przykładu? Czy są autorytetem dla nas? W jaki sposób możemy okazywać im wdzięczność za dobro, jakie od nich otrzymujemy?

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Relacje międzypokoleniowe w rodzinie i szkole są bezkonfliktowe. Młodzież pozostaje w ciągłym dialogu z dorosłymi, docenia ich rolę w swoim życiu, potrafi czerpać z ich doświadczenia i rady. Odnosi się z szacunkiem do krewnych, nauczycieli, szanuje ich godność. Jednocześnie nie jest całkowicie uzależniona emocjonalnie od rodziców, jest w stanie samodzielnie podejmować decyzje i uczy się brać odpowiedzialność za nie.

1.10. ZAGROŻENIA

Często młodzi ludzie buntują się przeciwko dorosłym, odrzucają przekazywane przez nich wartości, zasady. Nie biorą pod uwagę zdania rodziców, wychowawców, dążą do całkowitego emocjonalnego uniezależnienia od starszych. Z

drugiej strony, rodzice nie interesują się sprawami i problemami dorastających dzieci. Następuje rozdźwięk i psychiczna separacja między pokoleniami.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Dziecko obserwuje świat dorosłych i ich zachowania. Uczy się przede wszystkim przez obserwację, słuchanie, naśladowanie. Przebywając w otoczeniu osoby dorosłej czy to w domu rodzinnym, w szkole lub innym środowisku, przygląda się zachowaniu tej osoby, przez co nabywa umiejętność samodzielnego wykonywania wieloetapowych zadań i planowania. Rozwój spostrzegawczości u dziecka pozwala mu na wzrost zdolności rozumienia otoczenia. Potrafi uczyć się przez działanie, stara się stawić czoło nowym i trudnym warunkom. Każda rozmowa, a nawet każdy bezsłowny kontakt buduje pozytywną relację z dzieckiem.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Przedstawiony fragment powieści pt. *Anaruk, chłopiec z Grenlandii* autorstwa Czesława Centkiewicza ukazuje historię pewnego podróżnika, który zaprzyjaźnił się z młodym Eskimosem z Grenlandii o imieniu Anaruk. Chcąc poznać codzienne życie osadników na Grenlandii, przebywa w domu rodziców Anaruka, poznaje tam zwyczaje i zajęcia Eskimosów, prace domowe i gospodarskie oraz obserwuje, jak zmagają się z nieprzyjawnymi warunkami: mrozem, dokuczliwym głodem czy brakiem słońca.

Eskimosi budzą w nim podziw i wielkie zainteresowanie. Są życzliwi i przyjacielscy. Starają się żyć w zgodzie i poszanowaniu swojej godności. Ich kłótnie są pozbawione agresji, a czas wolny umilają sobie różnymi zabawami lub opowieściami ojca Anaruka. Są bardzo gościnnymi ludźmi.

Podróżnik bacznie przygląda się jak osadnicy wioski przygotowują się na polowanie, jakie muszą mieć narzędzia. Zauważa, że ich życie jest poukładane, wszystko ma swoje określone miejsce.

W domu rodziców Anaruka, gdzie często przesiadywałem, pracowano gorliwie. Mężczyźni naprawiali i przygotowywali nową broń. Z kości morsa strugali ostrza od harpunów i strzał, a mimo że narzędzia ich to kamienie, kości i zwyczajne noże – ostrza wychodziły gładkie i zgrabne. Z ogromną cierpliwością, całymi godzinami, polerowali kość, trąc ją najpierw o kamień, a później jeszcze – o drugą kość.

Tugto, chcąc odwzajemnić się za stalowy nóż, który mu dałem, ofiarował mi piękny nóż z kości morsa. [...]

Byłem pewnego razu naprawdę zdumiony, gdy na moje pytanie, jak dostać się do odległej osady, Tugto narysował mi na kawałku kości dokładną mapkę okolicy. Można by pomyśleć, że geografii uczył się w szkole i za rysowanie planów dostawał same piątki.

C. Centkiewicz, *Anaruk, chłopiec z Grenlandii*, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2018, s. 25.

Osoba dorosła przekazująca wiedzę dziecku musi dawać dobry przykład społecznych zachowań, inspirować do wyrażania własnych myśli i przeżyć, rozbudzać ciekawość poznawczą oraz mieć istotny wpływ na sposób, w jaki dziecko patrzy na samego siebie i innych.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Dzieje ludzkości przebiegają od początku – i przebiegać będą do końca – poprzez rodzinę. Człowiek wchodzi w nią przez narodzenie, które zawdzięcza rodzicom: ojcu i matce – ażeby w odpowiednim momencie „opuścić” to pierwsze środowisko życia i miłości i przyjść ku nowemu. „Opuszczając ojca i matkę”, każdy i każda z Was równocześnie poniekąd zabiera ich w sobie, przejmuje wielorakie dziedzictwo, które w nich i w rodzinie ma swój bezpośredni początek i źródło. W ten sposób też, opuszczając, pozostaje: dziedzictwo, jakie przejmuje, łączy go trwale z tymi, którzy mu je przekazali i którym tyle zawdzięcza. On zaś sam – ona i on – będą dalej przekazywać to samo dziedzictwo. Stąd też wielkie znaczenie posiada owo czwarte przykazanie Dekalogu: „czcij ojca swego i matkę” [...].

PS 11.

Świat, w którym młodzi mają żyć i świadczyć o wierze, jaką katecheza stara się zbadać i utwierdzić, po większej części znajduje się we władaniu dorosłych, dlatego ich wiara winna być również stale oświecana, wzmacniana i odnawiana, aby przeniknęła całą działalność doczesną, za którą są odpowiedzialni. Aby zaś katecheza mogła być skuteczna, powinna być ciągła; będzie bowiem rzeczywiście daremna, jeśli zatrzyma się na samym progu wieku dojrzałego; albowiem, oczywiście w innej formie, niemniej niezbędna okazuje się dla dorosłych.

CT 43.

Jeżeli jednak w moim życiu nie zwracam zupełnie uwagi na drugiego człowieka, starając się być jedynie «pobożnym» i wypełniać swoje «religijne obowiązki», oziębła się także moja relacja z Bogiem. Jest ona wówczas tylko «poprawna», ale pozbawiona miłości. Jedynie moja gotowość do wyjścia naprzeciw bliźniemu, do okazania mu miłości, czyni mnie wrażliwym również na Boga.

DCE 18.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Potem poszedł z nimi i wrócił do Nazaretu; i był im poddany. A Matka Jego chowała wiernie wszystkie te wspomnienia w swym sercu. Jezus zaś czynił postępy w mądrości, w latach i w łasce u Boga i u ludzi.

Łk 2,51-52.

Ty więc, moje dziecko, nabieraj mocy w łasce, która jest w Chrystusie Jezusie, a to, co usłyszałeś ode mnie za pośrednictwem wielu świadków, przekaż zasługującym na wiarę ludziom, którzy też będą zdolni nauczać i innych. Weź udział w trudach i przeciwnościach jako dobry żołnierz Chrystusa Jezusa! Nikt walczący po żołniersku nie wikła się w kłopoty około zdobycia utrzymania, żeby się spodobać temu, kto go zaciągnął. Również jeżeli ktoś staje do zapasów, otrzymuje wieniec tylko wtedy, jeżeli walczył przepisowo. Rolnik pracujący w znoju pierwszy powinien korzystać z plonów. Rozważaj, co mówię, albowiem Pan da ci zrozumienie we wszystkim. Pamiętaj na Jezusa Chrystusa, potomka Dawida! On według Ewangelii mojej powstał z martwych. Dla niej znoszę niedolę aż do więzów jak złoczyńca; ale słowo Boże nie uległo skрэpowaniu. Dlatego znoszę wszystko przez wzgląd na wybranych, aby i oni dostąpili zbawienia w Chrystusie Jezusie razem z wieczną chwałą. Nauka to zasługująca na wiarę.

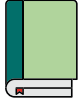
2 Tm 2,1-10;
por. Ps 34,12-13;
1 Kor 2,1-9.

KKK 87;
por. 2038; 2214.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Pamiętając o słowach Chrystusa skierowanych do Apostołów: „Kto was słucha, Mnie słucha” (Łk 10,16), wierni z uległością przyjmują nauczanie i wskazania, które są im przekazywane w różnych formach przez ich pasterzy.

IV. LITERATURA

- Benedykt XVI, *Enc. Deus caritas est. O miłości chrześcijańskiej*, Wydawnictwo M, Kraków 2006.
- Carter W.L., *Gniewny nastolatek. Dlaczego młodzi ludzie tak się złością i jak rodzice mogą im pomóc z tego wyrosnąć?*, tłum. M. Kaniewska, wyd. Księży Marianów, Warszawa 1997.
- Centkiewicz C., *Anaruk, chłopiec z Grenlandii*, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2018.
- Faber A., Mazlish E., *Wyzwoleni rodzice, wyzwolone dzieci. Twoja droga do szczęśliwszej rodziny*, tłum. B. Rumatowska, Wydawnictwo Media Rodzina, Poznań 2017.
- Gordon T., *Wychowanie bez porażek. Rozwiązywanie konfliktów między rodzicami a dziećmi*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2014.
- Harris T.A., *Ja jestem OK – ty jesteś OK*, tłum. E. Knoll, Dom Wydawniczy Rebis, Warszawa 2017.
- Hernandez-Seoane J.M., *Rodzice wobec buntu swych dzieci*, tłum. E. Nawrocka, wyd. eSpe, Kraków 2001.
- Jan Paweł II, *Adh. Catechesi tradende*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 17-62.
- Jan Paweł II, *List apostolski Parati semper do młodych całego świata z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 3, *Listy*, Wydawnictwo M, Kraków 2007, s. 251-275.
- Kincher J., *Psychologia dla dzieci i nastolatków. Poznaj siebie*, tłum. R. Lisowski, Wydawnictwo K.E. Liber, Warszawa 2008.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.

Kosmowska B., *Dziewczynka z parku*, wyd. Wilga, Warszawa 2012.

Nack C., *Kiedy rodzice wychodzą ze skóry. Jak radzić sobie z negatywnymi uczuciami. Poradnik dla rodziców*, tłum. M. Jałowiec, wyd. Jedność, Kielce 2001.

Pellegrino P., *Mali dzisiaj, dorośli jutro. Propozycje wychowawcze dla dorastających*, tłum. T. Chudecki, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 1995.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.

Sobór Watykański II, *Deklaracja o wolności religijnej [Dignitatis humanae]*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 410-421.

